

AIÜB-V-3/2011.
(AIÜB-V-6/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága**
választójogi reformot előkészítő albizottságának
2011. július 11-én, hétfőn, 13 óra 35 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A külföldön élő állampolgárok választójoga (az OVI anyagának megtárgyalása)</i>	5
<i>Hozzászólások, észrevételek</i>	5
<i>A választójogból történő kizárás (Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdés) részletes szabályozásának kérdései</i>	10
<i>Hozzászólások, észrevételek</i>	11

Napirendi javaslat

1. A külföldön élő állampolgárok választójoga (az OVI anyagának megtárgyalása)
2. A választójogból történő kizárás (Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdés) részletes szabályozásának kérdései
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Salamon László** (KDNP), az albizottság elnöke

Dr. Lamperth Mónika (MSZP), az albizottság alelnöke

Dr. Vitányi István (Fidesz)

Dr. Schiffer András (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Horváth Zsolt (Fidesz) dr. Vitányi Istvánnak (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Sári Miklós irodavezető (Országos Választási Iroda)

Berta Zsolt főosztályvezető-helyettes (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Megjelentek

Dr. Pákozdi Csaba szakértő (Külügyminisztérium)

Dr. Horváth István főosztályvezető (Külügyminisztérium)

Felföldi Mónika (Külügyminisztérium)

Busza Kristóf (Külügyminisztérium)

Zubor András főosztályvezető (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Szabics János szóvivő (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Dr. Gaudi-Nagy Tamás országgyűlési képviselő (Jobbik)

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 35 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Az Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság országgyűlési képviselők számának csökkentéséhez szükséges választójogi reformot előkészítő albizottságának ülését megnyitom.

Horváth Zsolt képviselő urat Vitányi István helyettesíti. Megállapítom, hogy a 6 tagú bizottságból 4-en vannak jelen, tehát határozatképes az albizottság.

A napirendi javaslatot képviselőtársaim írásban megkapták. Először efelől kell döntenünk. Kérdezem, ki támogatja a napirendet. (Szavazás.) 3 igen. Ellene? (Szavazás. – Nincs ilyen.) Tartózkodás? (Szavazás.) 1 tartózkodás mellett a bizottság a napirendi javaslatot elfogadta.

A külföldön élő állampolgárok választójoga (az OVI anyagának megtárgyalása)

Az 1. napirendi pontunk a külföldön élő állampolgárok választójogának kérdése. (Dr. Schiffer András jelentkezésére:) Elnézést, először megnyitom a napirendet. Megkaptuk az Országos Választási Iroda anyagát, amely arról szólt, hogy kértünk egy kimutatást a nemzetközi gyakorlatról, hogy a külföldön élő állampolgárok választójogának gyakorlására milyen lehetőségek állnak rendelkezésünkre. Az 1. napirendi pont ezzel kapcsolatosan a vélemények, észrevételek kifejtése, illetőleg értékelése.

Elsőként megadom a szót Schiffer András képviselő úrnak.

Hozzászólások, észrevételek

DR. SCHIFFER ANDRÁS (LMP): Elnézést, elnök úr, csak indokolnám, miért nem szavaztam meg a napirendet.

Szombaton bejelentésre került a sajtóban, hogy a Fidesznek van egy határozott koncepciója a választójogi reformot illetően. Ez markánsan szembemegy azzal a törvényjavaslattal, ami ennek a bizottságnak is az alapját képezi, tehát amit tavaly májusban a Fidesz képviselői előterjesztettek. Egészen addig az LMP frakciója feleslegesnek tartja a bizottság munkáját, amíg a Fidesz nem terjeszti be a bizottságban azt, ami elhangzott szombaton, és nem kezd el érdemben tárgyalni a többi párttal a saját koncepciójáról. Mert eléggé nevetségesnek tartom azt, hogy itt most részletkérdésekről megy az albizottságban a vita, miközben alapvető kérdésekben tett egy 180 fokos fordulatot a Fidesz frakciója, és erről itt a bizottságban egy szó nem esett eddig.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. (Dr. Gaudi-Nagy Tamás jelentkezik.) Bocsásson meg, képviselő úr, nem tagja a bizottságnak. (Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Tanácskozási joggal veszek részt, és szeretnék hozzászólni.) Mert? Mire építi a tanácskozási jogát? (Dr. Gaudi-Nagy Tamás: A Hárszabály előírására.) Mondja be a szakaszt, hogy melyikre! (Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Gyüre Csaba képviselőtársam nincs itt, és őt helyettesítem...) Nem, ilyen nincs. Én akkor elárulom, ne is fáradjon a Hárszabály lapozgatásával, mert a bizottság ülésén tanácskozási és egyaránt szavazati joggal a bizottsági tagok vehetnek részt, helyettesítési lehetőség a bizottsági tagok egymás közti viszonylatában – itt most albizottságot kell érteni – van. Úgyhogy, képviselő úr, mivel nem tagja az albizottságnak, nem tudok hárszabályszerű jogcímet találni a megszólalására. Az a különbség a plenáris ülés és a bizottság vagy albizottsági ülés között, hogy a plenáris ülésen minden képviselő felszólalhat, a bizottsági üléseken pedig azok a képviselők szólhatnak hozzá, akik a bizottságnak vagy az albizottságnak a tagjai. (Dr. Schiffer András: Ez nem így van.) Úgyhogy mint hallgatót szíves-

örömet fogadom és köszöntöm, de nem tudok szót biztosítani. Gyüre Csaba képviselő úr a Jobbik részéről az albizottság tagja.

Kérdezem, a bizottság további tagjai részéről az 1. napirendi ponthoz van-e valamilyen érdemi hozzászólás.

Bocsánat, szeretnék reflektálni egyébként – elnézést, mert képviselő úr elvonta a figyelmemet –, csak egy tájékoztató jellegű észrevételt tennék Schiffer András képviselő úr javaslatára. A Fidesz elnöksége az Áder János által készített javaslatot megtárgyalta. Tehát Áder János arra kapott a Fidesz elnöksége részéről megbízatást, hogy a párt részére tegyen javaslatot a választójogi kérdéseket illetően. Erről a Fidesz elnöksége tárgyalt, legjobb tudomásom szerint döntések nem születtek.

Nyilvánvalóan, ha olyan stádiumba ér a Fidesz álláspontja, akkor ezt a Fidesz képviselői itt elő fogják vezetni. Ebben a helyzetben ilyenről én nem számolhatok be. *(Dr. Lampert Mónika megérkezik az ülésre.)* Körülbelül olyan a helyzet, mint a Lehet Más a Politika frakciójának az álláspontjával, ahol Karácsony Gergely szakértőjük jelezte, hogy van a Lehet Más a Politikának egy álláspontja – *(Dr. Schiffer András jelentkezésére:)* én befejezem, és akkor szót adok Schiffer képviselő úrnak –, azonban a képviselő úr mindmáig hiába ígérte, hogy eljuttatja írásban ezt az álláspontot, ez nem történt meg. Mi sem mondjuk azt, hogy addig nem vagyunk hajlandók tárgyalni, amíg a Lehet Más a Politika álláspontját írásban nem kapjuk meg.

Schiffer képviselő úr, tessék!

DR. SCHIFFER ANDRÁS (LMP): Ne haragudjon, elnök úr, de itt több ponton is vitába kell szállnom önnel. Én idáig úgy tudtam, hogy a Fidesz-KDNP rendelkezik kétharmaddal, és nem az LMP. A Fidesz-KDNP benyújtott egy törvényjavaslatot, ami az alapját képezi ennek a munkának.

Ezzel a törvényjavaslattal kapcsolatban mi tavaly kifejtettük az álláspontunkat. Elmondtuk, hogy a Fidesz benyújtott törvényjavaslata számunkra tárgyalási alapnak elfogadható. Ehhez képest ráadásul az LMP, szemben önökkel, úgy hívta az embereket az urnák elé, hogy számos sarkalatos ponton közölte a választójogi rendszerrel kapcsolatos álláspontját. Ezt önök elmulasztották. Tehát én a Fidesz-KDNP-s képviselők helyében kicsit visszafogottabban nyilatkoznék, tudniillik az LMP közölte 2010 tavaszán, hogy mi az álláspontja például általában a választási rendszerrel, például a kopogtatócédula-gyűjtéssel kapcsolatban, és sorolhatnám tovább. Önök elmulasztották közölni az álláspontjukat a választók előtt.

Végezetül pedig azt szeretném önnek elmondani, hogy a parlament a múlt héten döntött arról, hogy a bizottság mandátumát kiterjeszti év végéig. Ehhez képest az, amit nem Karácsony Gergely szakértő, elnök úr: Karácsony Gergely parlamenti képviselő, és idézem önnek – és ez Gaudi képviselőtársamra is vonatkozik – a Hárszabály 68. § (2) bekezdését: „parlamenti képviselő számára a bizottság szótöbbséggel hozzászólási jogot adhat”. Ez eddig így is történt. Tehát Gaudi-Nagy Tamás parlamenti képviselő és Karácsony Gergely parlamenti képviselő, frakcióvezető-helyettes is részt vehet a bizottság munkájában. Természetesen erre tekintettel jelezte azt, hogy a nyár folyamán az LMP komplett választójogi elképzeléseit le fogja tenni az asztalra. Decemberig van a mandátuma ennek a bizottságnak. Szerintem az, hogy ez nyáron megtörténik, nem probléma. Ehhez képest önök, akiknek kétharmados többségük van, beterjesztettek egy törvényjavaslatot, majd most a sajtóból az derült ki, hogy homlokegyenest más koncepciót képviselnek.

Nézze, én Áder János nevű parlamenti képviselőt, szemben Gaudi-Nagy Tamással és Karácsony Gergellyel, nem ismerem. Lehet, hogy önöknek van egy Áder János szakértőjük, aki elkészített valamit, viszont ha ez tévedésből úgy jelent meg a sajtóban, mint a Fidesz

álláspontja, én azt feltételeztem, hogy 24 óra elegendő arra, hogy ezt akkor megcáfolják – a cáfolat nem történt meg.

ELNÖK: Képviselő úr, először az ügyrendi természetűnek tekinthető hozzászólása: alanyi joga nem bizottsági tagnak nincs a felszólaláshoz. Valóban, az a házszabályi rendelkezés létezik, hogy esetleg a bizottság szótöbbséggel dönthet úgy, hogy nem bizottsági tagnak is ad szót (*Dr. Schiffer András: Akkor indítványozom.*), és Karácsony Gergely esetében én magam ajánlottam, tudja jól képviselő úr és frakcióvezető úr, én magam ajánlottam ezt a megoldást, mert frakcióvezető úr jelezte, hogy kis létszámuk miatt maga a frakcióvezető úr, aki ide van delegálva, nem tud ide eljárni, és hogy ne legyen képviselet nélkül a Lehet Más a Politika, ezért valóban, szótöbbséggel biztosítottuk Karácsony Gergelynek a hozzászólási lehetőséget. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bizottság ülésén képviselők, akik nem bizottsági tagok, megjelennek, alanyi jogon követeljenek hozzászólási jogot.

Gaudi képviselő úr nem azt kérte, hogy adjunk külön lehetőséget – értelmezem most így, és szavazásra föltehetem, hogy Gaudi képviselő úr szót kapjon-e. De én nem szeretnék ebből rendszert csinálni (*Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Ugyanazon esetről van szó, mint Karácsony Gábor esetében.*), mert az a különbség a bizottság... – bocsánat, képviselő úr, ne tessék közbevágni! –, az a különbség a plenáris ülés és a bizottsági ülés között, hogy a plenáris ülésen minden képviselőnek joga van természetesen részt venni, sőt kötelessége is részt venni a Házszabály értelmében, míg a bizottsági ülés a bizottsági tagok terepe, ha lehet így mondani. Mindjárt akkor Gaudi képviselő úr felszólalási kérelmét, hogy adjunk-e lehetőséget a felszólalásra, ezt szavazásra fel fogom tenni.

Ami pedig a Lehet Más a Politika frakciójának késedelmét illeti, Karácsony Gergely képviselő úr egyhetes határidőt vállalt... (*Dr. Schiffer András: Hol a KDNP koncepciója?!*) Bocsánat! Nekünk írásban elő van adva az álláspontunk, még tavasszal, az is ott van, képviselő úr, csak lehet, hogy nem olvasta el az összes anyagot. Illetve bocsánat, nem tavasszal, ősszel, még az elmúlt őszén az egyik albizottsági ülést követően egy kétoldalas anyagot készítettünk, észrevételt tettünk a benyújtott törvényjavaslatra – ha már közbeszólt, akkor erre is nyugodtan kitérek.

Karácsony Gergely képviselő úr ígérte, informálisan mindig jelezte, hogy egy héten belül, két héten belül jön az anyag – nem jön az anyag. Ehhez képest furcsának tartom, hogy rajtunk kérnek számon anyagot, akkor, amikor az előbb világosan elmondtam, hogy nincs a Fidesz-elnökség részéről döntés. Tehát nem tudunk anyagot előterjeszteni. A Fidesz tárgyalja többek között azokat az észrevételeket is, amelyek ebben az albizottságban elhangzottak, mert ezeket az észrevételeket, ezeknek a tárgyalásoknak, amelyeket mi itt folytatunk, az anyagát én továbbítom mind a Kereszténydemokrata Néppárt, mind pedig a Fidesz elnöksége részére. Ezeket nyilván ugyanúgy tárgyalják, mint ahogy önök is tárgyalják, mert Karácsony Gergely azt is elmondta, hogy önöknél sincs döntés minden kérdésben... (*Dr. Schiffer András: Most már van.*) – most már van. Hát, akkor nagyon boldoggá tenne a Lehet Más a Politika, ha végre leírná. Önöknek van, és nem kapjuk meg, minálunk nincs, és számon kérik rajtunk. (*Dr. Schiffer András: De megvan! A sajtóban megkapjuk!*) A sajtó, kérem szépen, az nem parlamenti tárgyalás. A sajtóban megjelent, hogy mi Áder János elképzelése. Arról, hogy a Fidesz döntéseket hozott volna, nem hiszem, hogy a sajtóban van; én legalábbis egy újságot olvastam, abban nincs arról szó, hogy a Fidesz elnöksége döntést hozott volna ezekről a döntésekről.

Úgyhogy én csak ezt tudom mondani. Ennyit ezekről a kérdésekről.

És akkor most határozathozatal következik a tekintetben, hogy szót ad-e a bizottság Gaudi-Nagy Tamásnak. Az igenlő szavazatokot számolom. (*Szavazás.*) 2 igen. Ki ellenzi? (*Szavazás.*) 3 nem. Megállapítom, hogy a bizottság nem ad szót Gaudi-Nagy Tamás képviselő úrnak. (*Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Ismét a demokrácia dicsőségére válik a dolog.*)

Lamperth Mónikáé a szó.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Ami itt folyt most az ügyrendi vita kapcsán, az igaz a tartalmi kérdésekre is: ez egy szégyenteljes bábszínház, és a parlamentarizmus megcsúfolása. *(Dr. Schiffer András és dr. Gaudi-Nagy Tamás távozik az ülésről.)*

Lehet itt játszani a szavakkal, hogy most Áder János a magánvéleményével állt elő vagy sem. Orbán Viktor miniszterelnök már hónapokkal ezelőtt elmondta, hogy Áder Jánost fölhívta valamilyen koordinációra, és hasonlóan, ahogyan az alkotmányt egy másik európai képviselő iPadjén készítették elő, Áder János is munkálkodott a Magyar Köztársaság választási törvényén.

Elég szégyenteljes, hogy mi itt szórakozunk ilyen részletkérdésekkel, hogy ki veszi majd névjegyzékbe azokat a külföldi magyar állampolgárokat, akik majd most választójogot kapnak, és hogy ez a névjegyzék hogyan készüljön el. Elnök úr, ez apróság ahhoz képest, miközben persze fontos dolog, de apróság ahhoz képest, hogy ezt az egész rendszert hogyan szabják át! És nagyon butának néznek bennünket, ha azt gondolják, hogy amikor már egyszer az alkotmánynál bebizonyosodott, hogy színházat játszottak a bizottsággal, és elkészült a háttérben az alkotmány ügy, hogy köze nem volt hozzá annak a bizottságnak, amelyik egyébként a parlamentben erre rendeltetett; most ugyanezt a színházat, bábszínházat megpróbálják velünk még egyszer eljátszatni! Én azt gondolom, hogy ez elég szégyenteljes.

Én a legelején beszéltem erről, amikor megalakult az albizottságunk, erről a veszélyérzetemről. Elmondtam, hogy szívesen veszünk részt minden munkában, komolyan vesszük ezt a munkát, a Magyar Szocialista Párt komolyan veszi az ebben az albizottságban való részvételt. De színháznak, bábszínháznak nem akarunk a részesei lenni!

Úgyhogy, elnök úr, önnek, hogyha van képviselői tartása, és ön egy tekintélyes kereszténydemokrata politikus, akkor most le kell mondania. Le kell mondania, és én felkérem erre elnök urat, és amennyiben ez megtörténik, én magam is le fogok mondani a bizottság alelnöki tisztségéről. Mert azt gondolom, ha ennek az albizottságnak az elnöke és az alelnöke lemond – most függetlenül attól, hogy az egyik kormánypárti, a másik ellenzéki –, az egy világos jelzés, hogy a parlamentet így nem lehet kezelni. Én tehát felszólítom erre elnök urat, magam pedig ebben az esetben ugyancsak be fogom nyújtani a lemondásomat.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Hát, én úgy gondolom, ennek a napirendnek a keretében, de ettől függetlenül is ilyen kérdésekkel indokolatlan foglalkozni. Még egyszer csak megismételni tudom, amit már Schiffer András frakcióvezető és képviselő úr hozzászólására elmondtam, és ezzel nem is kívánom az időt tölteni, hogy ezt még egyszer megismételjem.

Azt pedig alelnök asszony bízza énrám, hogy el tudjam dönteni, hogy én az albizottság elnöki megbízatásával a magam személyét illetően hogyan rendelkezem.

Tartván magam a napirendhez, kérdezem, van-e hozzászólás az Országos Választási Iroda anyagához. Lamperth Mónika!

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Én nem ehhez fogok hozzászólni. Szeretném világossá tenni, hogy én továbbra is fontosnak tartom ennek az albizottságnak a munkáját, de ilyen bábszínházban nem tudok részt venni. Hozzák ide azt az anyagot, amelyet a Fidesz és a KDNP úgy gondol, hogy az az ő javaslata, szemben azzal, amit a benyújtott törvényjavaslathoz képest most hallottunk Áder Jánostól, ami gyökeresen más. Szeretném tudni, hogy a kétharmados többség birtokában lévő koalíciónak – vagy pártszövetségnek, ahogy önök hívják ezt – mi az álláspontja, fogunk-e erről komolyan

beszélni. De itt most eljátszani azzal, hogy mi lesz a névjegyzékkel, meg így szavaznak, meg úgy szavaznak, ez egyszerűen komolytalanná teszi a munkánkat!

Tudomásul vettem, hogy elnök úr nem kíván lemondani, én erre az esetre ajánlottam föl a lemondásomat, mert úgy gondoltam, hogy ez egy komoly jelzés lenne. Megértettem, hogy elnök úr ezzel a felkéréssel nem kíván élni. Ha lesz érdemi előterjesztés, természetesen én is vissza fogok térni a tárgyalóasztalhoz.

Köszönöm szépen. *(Távozik az ülésről.)*

ELNÖK: Vitányi István!

DR. VITÁNYI ISTVÁN (Fidesz): Köszönöm szépen. Én elnök úrhoz csatlakoznék, miszerint a Fidesz elnöksége nem hozott döntést azokban a kérdésekben, amiről most itt szó van, tehát teljesen nyitott a választójogi törvény kidolgozása. Jelenleg a tárgyalási alap az, ami most itt előttünk fekszik, illetőleg amit a Fidesz benyújtott.

Annak meg van egy kis diszkrét bája, hogy az alelnök asszony azt mondja itt rólunk, hogy egy bábszínház, és komolytalanok vagyunk. Én azt mondanám, hogy az ellenzéki képviselők, a Lehet Más a Politika és a Jobbik teszi ezt a munkát bábszínházzá, ugyanis az LMP-nél – és megmagyarázom a szavazatomat, hogy miért nem járulok hozzá, hogy Gaudi-Nagy Tamás megszólaljon, ugyanis még elfogadva azt, hogy az LMP tényleg kicsi frakció, 16 fővel rendelkezik, méltányolva ezt, hozzájárultunk, magam is hozzájárultam anno, hogy más vegyen itt részt a bizottság munkájában, illetve itt hozzászóljon. Azt már csak zárójelbe teszem, amit elnök úr is mondott, hogy az ezt megelőző és még azt megelőző ülésen azt ígérte az LMP szakértője, illetve képviselője, aki itt volt, hogy egy héten belül írásban leteszik a bizottság asztalára az észrevételeiket; mind a mai napig nem történt meg. Ami pedig Gaudi-Nagy Tamást illeti, ott elég nagy a frakció ahhoz, hogy tudják nélkülözni az ide delegált tagot. Gaudi-Nagy Tamásnak pedig az eljárását kicsit furcsállom is, főleg az alkotmányügyi bizottságban, amikor elkezdünk egy napirendet, tárgyaljuk egy órája, beesik a tárgyalóterembe ide a bizottsági ülésre, és azonnal jelentkezik hozzászólni, amikor fogalma sincs, hogy előtte fél órával miről beszéltünk. Itt most is ugyanez a helyzet, hogy egyetlenegyszer sem volt még ezen a bizottsági ülésen. Éppen ezért azt mondom, ők azok, akik komolytalanná teszik ennek a bizottságnak a munkáját, nem pedig a kormánypártok. Úgyhogy többek között ezért szavaztam úgy, hogy nem járulok hozzá Gaudi-Nagy Tamás hozzászólásához.

Ami a napirendet illeti, azt pedig azért szavaztam meg, mert jelen pillanatban az általunk benyújtott választójogi törvényjavaslattal kapcsolatos szabályozás a tárgyalás alapja, nem pedig a Fidesz elnökségének elmúlt hét végén történt ülésén hozott bizonyos döntések, amely döntések egyébként sem kőbe vésett számok és elképzelések, ami az eddig felgyűlt tapasztalatokat veszi figyelembe, Áder János európai parlamenti képviselő bevonásával, egy európai kitekintésű módon. És korábban Áder János több kampányban is a választás lebonyolításában részt vett, tehát ennek egyik szakértője nálunk. Ez csak egy javaslat, amelyet ők előterjesztettek. Tehát jelenleg erről kell tárgyalni, ami az Országgyűléshez be lett nyújtva, ami előttünk fekszik.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm.

Én mindenekeelőtt szeretném megköszönni az Országos Választási Irodának az elkészített anyagot, és megkérdem, kíván-e a Választási Iroda elnöke valamilyen kiegészítést tenni.

DR. SÁRI MIKLÓS irodavezető (Országos Választási Iroda): Nem, elnök úr, köszönjük szépen, nem kívánunk.

ELNÖK: Köszönöm. Magam annyit fűznék hozzá ehhez az anyaghoz, hogy nyilvánvalóan az anyag részletes áttekintést ad, milyen országok hogyan oldották meg a határaikon kívül élő, vagyis külföldi állampolgárok szavazati jogát. Ezt az anyagot nyilván alaposan mérlegelni kell. Valóban végig kell gondolni, hogy legalábbis külföldi relációban tartható lesz-e a papír alapú szavazási mód, de ezt sem gondolom, hogy így első nekifutásra feltétlenül most el kell döntenünk. Az anyag nyilvánvalóan tájékoztat arról, hogy vegyesen választják az országok elsősorban a levélbeni szavazás technikáját; van példa elektronikus szavazásra is, és van példa a papír alapú szavazás fenntartására is.

Az a meglátásom – és ez egy kérdés is, és erre kérem, hogy adjanak most választ, ha tudnak –, hogy főleg ott maradt meg vagy ott alkalmazzák a papír alapú hagyományos szavazást külföldön, ahol a külföldön élő állampolgárok száma kevesebb. Nem tudom, jól látom-e, ezt kérdezem.

BERTA ZSOLT (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Igazából erre vonatkozóan nem tudunk általános véleményt mondani. Köszönöm.

ELNÖK: Értem. További hozzászólás van-e ehhez a kérdéshez? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs, akkor a 2. napirendi pontra térünk át: a választójogból történő kizárás részletes szabályozásának kérdéseire.

A választójogból történő kizárás (Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdés) részletes szabályozásának kérdései

A napirendi pontnak mintegy bevezetőjeként szeretnék utalni arra, hogy az új alaptörvényünk a választójogosultságból történő kizárás eseteit másképpen szabályozza, mint a most hatályos alkotmány. A most hatályos alkotmány négy kizárási kategóriát állít fel: egyfelől a cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság; a szabadságvesztés büntetés végrehajtása; a harmadik a közügyektől való eltiltás esetköre; a negyedik pedig az intézeti kényszergyógykezelés foganatosításának a helyzetei.

Az európai gyakorlat irányába elmozdulva az új alkotmány, az új alaptörvény a választójogból történő kizárás lehetőségét egyedi esetté alakítja át. Akként fogalmaz, hogy nincs választójoga annak, akit a bíróság részben cselekvőképességével kapcsolatosan, részben bűncselekmény elkövetésére tekintettel a választójogból kizár. Ebből az következik, hogy az új törvényben is a kizárás szabályait másképpen kell meghatározni, mint a mostani szabályok. Most egyébként az alkotmányon kívül további szabályozásra nem volt szükség.

De van itt egy másik kérdés is, amelynek a jelentősége nem kevés, és ami időben is szorító. Mi a helyzet 2012. január 1-je után azokkal, akik eddig ilyen kategóriákba kerülés révén vannak kizárva a választójogból? Tehát föléled-e a választójoga, vagy lesz-e választójoga annak, akinek jelenleg azért nincs, mert mondjuk, a jelenlegi alkotmányi kizáró rendelkezések valamelyike alá esik? Mert ha 2012. január 1-je után az új alaptörvény szabályai szerint kell eljárunk, akkor legalábbis a nyelvtani értelmezés azt jelenti, hogy ezeknek a személyeknek van választójoguk, kivéve, ha időközben születik egy egyedi döntés a választójoguk megszüntetése tárgyában. Ez, mondjuk, már időközi választások esetén problémákat vethet fel 2012. január 1-je után. Van-e választójoguk azoknak, akiken szabadságvesztés büntetést hajtanak végre? A jelenlegi szabályozásnál ez egy alkotmányjogi kategória, tehát az a szabály, hogy nincs választójoguk azoknak, akiken szabadságvesztés büntetést hajtanak végre, ezt rendezi. De ez a szabály 2012. január 1-jén már nem lesz hatályban; hanem az a szabály lesz hatályban, hogy kizárt a választójoguk azoknak, akiket a

bíróság kizárt. Akkor most ezeknek, akik szabadságvesztés büntetést állnak ki éppenséggel, a választójogát konkrétan, személyenként ki kell-e zárni a bíróságnak? Vagy máshogy kell értelmezni ezt a szabályt vagy ezt a helyzetet? Bennem ez nyitott kérdés, és úgy gondolom, erre nagyon fontos választ adni.

És most a szabadságvesztés végrehajtásának kategóriáját mondtam, de ugyanígy mondhatom a cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alá esőket. Ott is egy olyan szabály létezik, amely általánosságban mindenkit az alkotmány rendelkezésénél fogva kizár a választójogból, ha cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt áll. Tehát most úgy kell-e ezt értelmezni, hogy tulajdonképpen akkor, amikor a bíróság az adott személyt cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alá helyezte, akkor egyedileg a választójogának a gyakorlását is megszüntette, vagy pedig erről külön döntésnek kell újlag születnie?

Tehát mind a végleges szabályozást illetően, mind, ha szabad mondanom, az átmeneti rendelkezéseket illetően ez egy fontos kérdés. Lehet természetesen azt mondani, hogy ezek lényegtelen kérdések, de én a választási rendszer szabályainak a különbözőfajta megoldásaival versenyképesnek tartom azt a kérdést is, hogy kinek van Magyarországon választójoga ebben a körben, és kik azok, akik kizártak, és akik kizártak, azok hogyan kizártak.

Kíváncsian várom a kormány képviselőjének vagy akár a Választási Iroda képviselőjének a véleményét is ebben a kérdésben.

Hozzászólások, észrevételek

DR. SÁRI MIKLÓS irodavezető (Országos Választási Iroda): Nem hízelegni akarok, de elnök úr tökéletesen látja a problémát, és ez tényleg egy élő probléma.

Mint az Országos Választási Iroda vezetője, én ezt a kérdést így eldönteni nem tudom, de az biztos, hogy problémaként jelentkezik, és eldöntendő kérdés az átmeneti szabályoknál is az, amit elnök úr most itt összefoglalt. Tehát igazából én csak megismételni tudnám elnök úrnak a szavait, és azért mondom még egyszer, hogy tökéletesen összefoglalta a problémát, de ez döntést igényel, hogy melyik úton indul majd el a szabályozás.

ELNÖK: Más hozzászólás? Vitányi István!

DR. VITÁNYI ISTVÁN (Fidesz): Én csak annyit szeretnék hozzátenni, valóban, ez eldöntendő kérdés, de azért a korábbi alkotmányjogi szabályozás meg a mostani tervezet között van összefüggés: az a négy eset, amelyet az elnök úr felsorolt, mind bírósági ítélethez kapcsolódik. Tehát én úgy gondolom, lehet egy olyan szabályt hozni a választójogi törvényben, amely a korábbi négy kizárási okot egy klauzula alá be tudja szabályozni. Mert mind a kényszerintézkedés, közügyektől eltiltás, szabadságvesztés, mind a cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alá helyezés, ez mind bírói ítéleten nyugszik. Tehát valami olyan generális szabályozás lenne szükséges, amelyben ezek benne vannak, mert úgy gondolom, az lassítaná az eljárást, ha egyedi döntéseket kellene hozni ezekben az esetekben. Vagyis egy általános érvényű szabályt kellene hozni, egy olyan szabályt, amely ezt a négy esetet eleve már magában foglalja. Mert a most hatályos szabályozás szerint ez nevesítve van, taxatív fel van sorolva, a majdan hatályba lépő pedig azt mondja, hogy akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt.

Én itt hangsúlyoznám a bíróság szerepét, mert nyilvánvalóan garanciális, alkotmányos érték és jog az aktív, illetőleg a passzív választójog, és ezt, én úgy gondolom, hogy a bíróság kezében kell hagyni. Az itt valóban a kérdés, hogy egyedileg vagy generálisan; én inkább a generális szabályozás mellett foglalnék állást.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még hozzászólás a témához? *(Nincs jelentkező.)*
Ha nincs, akkor azt rögzítem, hogy a problémát érzékelik a kormány részéről.

Nagyon fontos és nagyon izgalmas kérdés, és olyan kérdés, ami a leghamarabb fog jelentkezni az új választójogi szabályozás kapcsán, elméletileg és gyakorlatilag egy fél év múlva jelentkezik, hiszen ez kihat névjegyzék-összeállítási kérdésekre, fölül kell-e vizsgálni a névjegyzéket, ha igen, akkor hogyan kell fölülvizsgálni a névjegyzéket. Vagy egy olyan irányba megyünk el, hogy átmeneti rendelkezésként, kvázi egyedi döntéseknek fogadjuk el azokat a bírói ítéleteket, amelyeknek az volt a konzekvenciája, külön effektív a bírósági döntések határozati részében történt kimondás, megfogalmazás nélkül is, hogy az illető gyakorlatilag nem rendelkezett az ítélet következtében választójoggal. Ezek tehát olyan kérdések, amelyeket, úgy gondolom, mihamarabb meg kell válaszolni.

A 2. napirendi pont tárgyalását, úgy látom, lezárhatom.

Az „egyebek” címszó alatt van-e valakinek fölvetése? *(Nincs ilyen jelzés.)* Ha nincs, akkor köszönöm a megjelenést.

Az albizottság ülését berekesztem. A viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 14 óra 8 perc)

Dr. Salamon László
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Prin Andrea